

Strípky z minulosti ...Počasí v letech socialismu II. (1980 - 1988)

Osmdesátá léta nezačala zvláště příznivým počasím. „...jaro se ohlásilo asi 30 cm vrstvou sněhu. Velikonoční svátky byly ve znamení sněhových přeháněk a chumelenice. 23. dubna Silnice se sněhovými pluhy uvolňovaly komunikace pro pravidelnou autobusovou dopravu...Od 8. června - od Medarda - nebylo snad jednoho dne, aby nepršelo. Nepršelo-li během dne, vynahradila si to noc vydatným lijákem...Svízelná situace nastala při sklizni sena. Posekaná tráva na zemi i v kopcích shnila. Žádný z osadníků nepamatuje tak dlouho trojící deštivé počasí. Medardova pranostika o 40 dnech deště se úplně letos potvrdila.“

„Značná obleva nastala kolem 10. března (1981). Velmi se oteplilo 11. 3. a vydatně pršelo. Haldy sněhu na Vysočině rychle tály, hladina řeky Chrudimky stoupla 2 m nad normál. Přehrada u Seče pouštěla 40 m³ a večer 50 m³ vody za 1 sec. Chrudimka se vylila před Hor. Bezděkovem z koryta, zaplavila celé staré hřiště a asi 20 cm sloupec vody se valil přes silnici. Voda nejvíce ohrožovala č. p. 1 v Bojanově a haly nár. závodu Technolen. 12. 3. ranní rozhlas z Prahy hlásil, že je silnice Bojanov - Hor. Bezděkov zaplavena a provoz v tomto úseku omezen. Povodňová komise MNV byla po celý týden v pohotovosti.“

Když se konečně ustálila hladina Chrudimky, přihnal se doslova víchr z hor. „V pátek 27. 3. ve 3 hod. ráno smetl prudký nárazový víchr dřevěnou konstrukci haly záv. Technolen.“ Škoda by byla i na dnešní dobu značná - dva a půl milionu korun.

Začátek následujícího roku vůbec nenaznačoval, že půjde o jeden z nejsušších roků v historii. Naopak. V lednu návaly sněhu opět přerušily autobusovou dopravu. Kvůli přechodu studené fronty se musel prohrnovat sníh i v dubnu. A pak stříh. Přišlo léto bez srážek. Během relativně krátké doby se nedostatek vody projevil například v chodu JZD, které muselo vodu do kravínů dovážet, a to až do konce roku. „Místní rozhlas několikrát upozorňoval na kritický stav vody v místním vodojemu a nabádal k nejvyšší úspoře.“ V noci ze 7. na 8. listopadu bylo slunné počasí ukončeno silným větrem, který v nárazech dosahoval rychlosti 138 km v hodině. Způsobil značné škody v obecních lesích i na obytných staveních.

Klimatické výkyvy zaujaly celostátní tisk. Rudé právo informovalo o masivním odstraňování polomů. Co nezničila listopadová vichřice, dokonala smršť v prvním měsíci roku 1983. „Celý rok byl téměř bez vodních srážek, potoky, rybníky a řeky byly téměř bez

vody. Sečská přehrada více jak ze 2/3 prázdná, na ostrůvek se dalo přejít ze břehu. ... V čeronu hladiny spodních vod klesly pod dlouhodobý desetiletý normál; byly nižší než v době největšího sucha v r. 1947. Sucho trvalo od dubna do konce října.“ Pan Janeček při líčení počasí v prosinci zabrousil i do kapitalistické ciziny. „Zatímco u nás i v prosinci bylo počasí celkem příznivé – teplá vlna zasáhla prakticky celou Evropu – v Americe zmrzlo na 400 lidí (- 32 °C) následkem mrazů, které nemají obdoby nejméně 100 let...“

Psal se rok 1984 - nejdříve přiletli špačci (23. března) a o několik dní později se na odvětrávacím komíně Dřevotvaru, svém oblíbeném místě, usadil čáp. „Do květů třešní a jabloní pršelo. Počasí celkem málo příznivé pro vývoj vegetace...“

To musím zvládnout sám, na to snad sílu mám... třeba si někdo z vás pobrukoval hit od božského Karla z roku 84, když prohazoval obrovské závěje sněhu, jenž napadl v lednu roku 1985. Nebo jste měli raději pasáž: Já dnes večer jsem doma a čekám, žádný důvod, jen nejdu dnes nikam? Koneckonců, co byste v mrazech atakujících -32 °C dělali venku, že jo? „Byl značný rozsah výpadků ve výrobě, způsobený nejen mrazy, ale i výpadem elektric. energie, svítiplynu a zemního plynu. ... Rozvoz zásob zboží stal se velkým problémem. Vše zmrzlo hned po ujetí několika set metrů – jako: minerální vody, pivo, kompoty, mlékárenské výrobky, brambory, ovoce, vejce,... V únoru si zaskotačila v našich bojanovských lesích vichřice. Silné bouře si vyžádaly 10 miliónů m³ padlého dřeva – polomů v ČSR.“ Kdoví, co inspirovalo Dalibora Jandu k sepsání další hudební pecky Hurikán.

Jakoby se nad Bojanovem roztrhly duchny, od 22. prosince 1986 soustavně chumelilo. Pan Janeček od starých lidí slýchával, že tolik sněhu jako letos bylo jen v době jejich mládí.

Ve 2. a 3. týdnu roku 1987 se ranní teploty pohybovaly kolem -20 až -26 °C, přes den stouply na „příjemných“ -16 °C a večer opět padaly k mínus dvacítce. Kamna v březnu hřála ostošest, na počátku měsíce mrzlo až praštělo. Když mráz v závěru března povolil, přišla obleva a s ní velká voda. Následující měsíce se vyznačovaly dosti proměnlivým počasím.

Vánoce na blátě nejsou jen současným fenoménem. Dva roky před „sametkou“ se sněhová pokrývka Bojanovsku vyhnula obloukem, o Silvestru dokonce panovalo příjemné slunečné počasí. A následující rok? „Během zimních prázdnin (22. 12. – 3. 1. 88) se děti sněhu nedočkaly a prožívaly téměř teplé jarní dny.“

A pak že se historie neopakuje... ☺

Lenka Pimonová